

dan werd dat vrijwel zeker beheerst door de gedachte dat op de eerste plaats de afvoer van vuil stadswater moest worden verbeterd. Al zou iedereen kunnen beschikken over een waterleiding dan nog zouden de grachten en riolen hun verderfelijke stank blijven verspreiden en zou het risico van epidemieën voortduren. Niet het drinken van verontreinigd water, maar de stank ervan werd gezien als de belangrijkste oorzaak van allerhande ziekten. Volgens de toen heersende opvatting kon het gemeentebestuur dus niet volstaan met de aanvoer van drinkwater. Het regelmatig spoelen van de stedelijke riolen was essentieel voor de stankpreventie en daarmee prioriteit nummer één voor de stedelijke volksgezondheid.³²⁾

Daarmee is overigens niet gezegd dat het gemeentebestuur geen heil zag in de aanvoer van schoon drinkwater. De strijd tegen epidemieën moest over een breed front worden aangepakt. De maatregelen die het gemeentebestuur nam naar aanleiding van de in 1866 uitgebroken cholera, 'tot reiniging van het water en den dampkring', zijn illustratief voor de kijk die de gemeentelijke overheid had op de openbare hygiëne. Zij omvatten onder meer het ledigen van de straatgoten en riolen, het uitbaggeren van de sloten en de desinfectie van de inhoud met chloorkalk, de reiniging van de privaten van openbare scholen met een oplossing van ijzer-vitriool. De instellingen van weldadigheid, gestichten en scholen werden aangespoord om hetzelfde te doen. Aan de ondernemers die het ophalen van fecaliën hadden gepacht, werd gratis chloorkalk verstrekt. Het begraven van choleralijken werd zo veel mogelijk bespoedigd. Zowel de kermis als de bloemenmarkt op tweede Pinksterdag werden geschorst. Gemeentearbeiders boenden bedsteden, kasten, vloeren, wanden en zoldering van de huizen van cholera-patiënten, berookten de kamer met chloor en witten de muren met kalk. De overgrote meerderheid van de slachtoffers was overigens niet gediend van deze gemeentelijke hulpvaardigheid en hield de deur stijf gesloten. Daarnaast werd op zeven punten in de stad, van 's morgens zeven tot 's avonds zeven, vers Maaswater verstrekt voor een halve cent per emmer en werden de openbare scholen voorzien van waterfilters.³³⁾

Vóór de oprichting van het waterleidingbedrijf bestond er dus al een vrij uitgebreide gemeentelijke drinkwatervoorziening. Uit de tabel blijkt tevens dat ook na de totstandkoming van het waterleidingbedrijf tijdens epidemieën emmers water werden verstrekt. Omdat aansluiting aan de waterleiding aanvankelijk nog slechts